

פרוטוקול מס. 21

מישיבת ועדת הכלכלה, שהתקיימה ריום שלישי,
י"א באדר תשל"ז - 1.3.77, משעה 13.30.

נוכחים - חברי הוועדה:

י. הורוביץ - היו"ר
א. אנקוריון
מ. בן-פורת
פ. גרופר
י. יודין (דרניצקי)
י. כהן
א. לבנבראון
מ. דרובלס
א. ליבני
מרשה פרידמן
י. פרנק
נוזהח קצב

מוזמנים:

רם חביב - משרד המסחר וההעשייה
פרופסור מדז'ר -

חיים לנדאו - חבר כנסת
טניה שפניץ - משרד המשפטים

מזכיר ויועץ כלכלי לוועדה:

ד. לב

בסדר-היום: (א) קבלת מסקנות ועדת המשנה בענין ניהול חברת החשמל והשלכותיו הכספיות על המשק הלאומי - (הצעת ח"כ ח. לנדאו);

(ב) חוקי מועצות הפירות, הירקות והלול (ייצור ושיווק) (תיקון) - הצעת ח"כ נ. קצב.

היו"ר י. הרוביץ:

אני פותח את הישיבה.

חוק רשות שדות תעופה - זהו נושא
זכבד מאד, שהועבר אלינו מהמליאה. האפשרות להעביר הצעת חוק
זו היא שבועיים. כלומר, תוך שבועיים עלינו לעשות מאמץ להעבירו.
אם נצליח, אז נצליח. ואם לא, אז לא. יתכן שיהיו חברים אשר
בחום לב יהיו להם ניסוקים לגבי נושא זכבד זה - אז זה ענין שיקח
חודשים.

פנה אלי שר התחבורה ואמר לי כי
הנושא הוא מאד מסוכן ורגיש. כי אם פורצת שביחה באל-על, אז
אפשר לטוס ב"אולימפיק" ועוד. ואם בשדה תפרוץ שביחה, אז המטוסים
לא יוכלו לנחות, אלא רק בשדות תעופה צבאיים. כך שגם המטסלה וגם
העובדים הגיעו לסיכום איזה שהוא מבלי להגן או לבקר וכו'.

יוצא איפוא שאנחנו צריכים לעשות
מאמץ שלא אנחנו נהיה המכשילים בקבלת הצעת חוק זו.

אני מציע להקים ועדת משנה. האמת
היא שרציתי להיות בוועדת משנה זו, אך אינני יכול בגלל עיסוקים
דברים שלי. לכן אני מבקש מח"כ יגאל כהן לסלא מקומי, ומסיעת המערך -
ח"כ יודין ועמוס הדר או זילברברג, וכן את ח"כ אבטבי וח"כ איתן
ליבני.

עלה בדעתי לבקש מח"כ שכטרמן להיות
מחליף של אחד מכם. אם אתם אינכם מתנגדים, אז אני מבקש את זה
ממנו. יש בזה המון עבודה. יהיו כמה ישיבות במשך שבועיים אלה.

אולי ח"כ דרובלס ירצה להיות גם כן

בוועדת משנה זו ---

אם ח"כ שכטרמן יסרב, אז נבקש
מח"כ דרובלס להכנס לזה.

א. ליבני:

טוב. אני מסכים.

מ. דרובלס:

אני לא מאמין שהצעת חוק זו תעבור.

י. יודין:

המליאה צריכה לאשר את זה.

היו"ר י. הרוביץ:

יכול להיות שיהיו ישיבות כנסת
שלא מן המניין.

א. ליבני:

אנחנו מטילים על ועדת משנה
לדון בנושא זה, ואם תמצא לנכון

היו"ר י. הורוביץ:

לשתף אותנו גם כן, אז נשתתף.

אנחנו עוברים לדון במסקנות
ועדת הכלכלה בענין ניהול חברת החשמל והשלכותיו הכספיות על
המשק הלאומי.

לאחר שעיינתי בחומר, אני חושב
שהכותרת איננה תואמת את החומר.

י. יודין:

אלה הן מסקנות ספציפיות מקטע מסויים, והרי אנחנו לא דנו על
ניהול חברת החשמל מכל הבחינות.

זה היה נוסח של ההצעה לסדר היום
שהועלתה בכנסת.

ח. לנדאו:

אני חושב שיש אפשרות פורמלית
לדבר עם ועדת הכנסת כדי לשנות

י. יודין:

את הכותרת. אני יודע שדבר כזה נעשה בעבר.

אני חושב שיש פה שני חסרונות - כי
זו פגיעה מסויימת בחברת החשמל. אנחנו מסיקים מסקנות על ניהול
של חברת החשמל; וגם מבחינת הוועדה עצמה - אנחנו מוציאים מסקנות
מוגבלות לנושא מסויים לעומת הכותרת שהמצביעה על כך שהוועדה דנה
על הענין כולו.

אני מציע לחקן את הכותרת כך -

ח. לנדאו:

"מסקנות ביניים של ועדת הכלכלה
בנושא: ניהול חברת החשמל והשלכותיו הכספיות על המשק הלאומי
(בבעיית מקדם ההספק קוסינוספי)."

אני מבקש מה"כ חיים לנדאו, שהוא
בעל ההצעה, ושהוא מונה ליושב ראש
ועדת המשנה בנושא זה - להביא בפנינו את המסקנות.

היו"ר י. הורוביץ:

בעיית הקוסינוספי היא אחת הבעיות
הגדולות שהעליתי במליאה, וועדת
המשנה החליטה ביחד עם פרופסור מדג"ר לרכז את כל החומר על כך.

ח. לנדאו:

היה צורך של פרופסורים שעשה עבודה
יוצאת מן הכלל במסירות, בזמנות וביסודיות רבה. הוא גם הגיש
דו"ח שאותו הגשנו לחברי הוועדה.

זהו דו"ח עם דיאגרמות, עם חישובים, עם כל ההוכחות המתמטיות. דו"ח זה הוא עם 40 עמוד. חברי הוועדה יוכלו לקבל דו"ח עם ירצו.

חברי הצוות הם הפרופסורים - ל. מדז'ר, י. פרמינגר וא. ברואנשטיין מאוניברסיטת תל-אביב.

המסקנות שהוצעו לנו ומה שאני מציע, מתבססים על דו"ח הפרופסורים.

אני אעבור לדבר ישר על המסקנות, ובקצרה:

התברר שמוצע ע"י ועדת מקצועית של אגודת 1967ג"נרים וארכיטקטים בישראל, עוד בשנת 1967, להעלות את מקדם ההספק לדרגה 0.9. מאז ועד היום זה נשאר כפי שהיה. הסיבה לכך מוסברת בדו"ח ועדת הפרופסורים. אני נסחתי את הדברים בדיוק מבלי להוסיף ולא לגרוע מלה אחת.

מתברר שמקדם ההספק היה צריך לייצר אנרגיה נוספת כדי להגביר את אמינות אספקת החשמל, ולכסות את ההפסדים הכלכליים לחברת החשמל ולמשק הלאומי הקשורים באבדן שעות אספקת אנרגיה. הנזקים שנגרמו למשק הלאומי היו שלושה. שנים נמצאים כאן, ואילו את השלישי אביא לאחר שהחישוב נעשה:

(א) היה צורך ב-33 מגווס לכיסוי ההפסדים באנרגיה בגלל מקדם הספק נמוך, דבר שעולה 147 מיליון לירות - בלי חישוב הרבית על הכסף, אשר חברת החשמל משלמת על הלוואות להקמת תחנות כוח ותחנות טרנספורמציה.

הפרופסורים חישבו על פי עלות קילווס מותקן בתחנת הכוח לפי 500 דולר לקילווס. הסכום למעשה הוא פי שנים;

(ב) סך של 17.2 מיליון לירות לשנה, בגלל צריכת דלק מיותרת הנדרשת לכיסוי ההפסדים באנרגיה.

הפרופסורים היו זהירים מאד בדו"ח שלהם לגבי עניין זה.

(ג) זהו הסעיף השלישי שאותו אני מציע להכניס לכאן - סך של 8.2 מיליון דולר בגלל צריכת דלק מיותרת בשנים מ-1968 עד 1976 - בלי חישוב ריביות - כאשר הובאו בחשבון מחירי הדלק המתאימים שהיו בשנים אלה.

זוהי הוצאה דולרית, בלי רבית, והיא מסתכמת ב-80 מיליון ליינוספים שהוצאו לריק על דלק בלבד.

הוועדה מציעה להשלים חוך שנה עד שנתיים וחצי את המעבר של כל העומס בתעשייה, מלאכה וחקלאות לרמת מקדם הספק 0.85; (ב) להעלות תוך שנתיים עד שנתיים וחצי את כל העומס בתעשייה, מלאכה וחקלאות, לרמת מקדם הספק תקני של 0.9; (ג) להעלות, בתיאום עם חברת החשמל, את מקדם ההספק התקני לרמה של 0.92 עד ארבע שנים. וזה על מנת שלא יהיה בזבוז יותר מדי גדול.

זאת ועוד: פרופסור מדז'ר מציע להעלות את הקנסות לפי טבלה. אמנם קנסות אלה לא יכסו את הנזק, אבל הם יהיו תמריץ לבעלי המפעלים להעלות את הנורמה של הקוסינוספיי.

התאריכים האלה שפרופסור מדז'ר מציע - שנתיים וחצי וארבע שנים - הם תוצאה של הייצור המקומי שיכול לספק את כמות הקבלים הדרושה, לשיפור מקדם ההספק לרמה של 0.92, בהתאם ללוח הזמנים

ח. לנדאו:

שהוצע על ידו, אם הזמנות הקבלים ייעשו בזמן. אז הסוכנים של יצרני קבלים בחו"ל יהיו מוכנים לספק את הקבלים הדרושים בזמן קצר ביותר. (בין היתר, "אלקו").

פרופסור מדג'ר מציע לא להסתפק במה שהיה, לכן הוא מציע לערוך מחקר בנושא של שימוש רציונלי בצריכת חשמל במפעלי התעשייה, על ידי הפעלה אופטימלית של הציוד, לאי הפעלת חלקים ממנו, בזמן שאין הכרח בכך ובדרך זו לצמצם את צריכת החשמל.

תודה רבה.

היו"ר י. הורוביץ:

פרופסור מדג'ר: כמו שאומרים - מה שקרה, קרה. אנחנו צריכים לתקן מהר מאד את המצב בהסתמך על היצרנים בארץ. מדובר על יצרן גדול - "אלקו", ויצרן קטן - קבוץ לוחמי הגיטאות. אנחנו צריכים לטפל בתיקון המצב ביחד עם היצרנים כדי שהייצור יגיע, בהתאם לחישובנו, ל-0.85 במשך שנה וחצי.

ועוד דבר: צריך למצוא צוות על מנת שיפנה וידריך בכל בתי החרושת כדי להחדיר את החשיבות של העלאת מקדם ההספק למפעלי התעשייה הומלאכה ולמשק הלאומי. צריך לגמור את הבעיה הזו בהקדם.

בתעשייה אין התנגדות גדולה לשיפור המצב. מעט מאד תעשיינים אינם מבינים את הבעיה. גם להם גורם הדבר נזק קטן, כי הם משלמים את הקנס הקטן, כאשר זהו סכום גדול בשביל חברת החשמל, שכן בחשבון זה מראה על רווח נקי.

עם תכנון מסודר ועם מתן עזרה לחברת החשמל - האמת היא, שבחברת החשמל יש חלק גדול של מהנדסים אשר מביין את הבעיה, כך שהם אינם מתווכחים על עניין זה. הם בעצמם כתבו בעתון שניזק זה עלה למשק מיליוני לירות.

זאת אומרת, שאני בונה על בסיס של עבודה משותפת עם חברת החשמל, על הדרכה מהירה, מתאימה, והכנת קבלים, כך שתוך שנה וחצי נגיע לשלב ראשון בלי מוצא לאנרגיה, לחסכון גדול באנרגיה, כי אנחנו משוררים 33 מגווס, שזה 33 אלף קילווסט. והרי זה גם עניין שהוא בשביל העתיד.

אילו רצייתי להיות סובייקטיבי, ולא מכניס בדו"ח שלי את התעוררות חברי הכנסת, חברי ועדת הכלכלה - אז זה היה יכול להמשך, ואז זה ודאי היה מוסיף להפסדים שיבואו בעתיד. עכשיו ברור המצב, ואנחנו הגשנו את החומר, כך שאני חושב כי במשך שנה וחצי נוכל לעזור למשק הלאומי.

חבר כנסת לנדאו הוסיף דבר שני - אנחנו מתכננים לא רק לתקן את הקוסינוספי, אלא גם להקטין את הבזבוזים, וגם להעלות את צמצום הצריכה של אנרגיה חשמלית דרך הדרכה מתאימה, מבלי להפריע לאף תעשיין או תעשייה, לטכנולוגיה הספציפית של הייצור. כלומר, אנחנו איננו מתערבים ואיננו מציעים משהו, אלא כל מה שאנחנו מציעים הוא לקבל אינפורמציה שלמה על מנת לתכנן עם צוות של תעשיינים להוריד חלק גדול של שיא העומס בתעשייה.

פרופסור מדז'ר:

היחס בין העומס המחובר, שזה היום פחות מ-0.3, חייב להגיע לייעול יותר גדול. כלומר, לא לחבר ציוד מיותר, וגם לא להשתמש בזמן הלא מותר. לדברים אלה תהיה הדרכה רחבה בעתונות. אין להכניס עומס מיותר. הנה, בחו"ל, מגיעים לצמצום שיא העומס בלמעלה מ-40%.

האם הורדה דרסטית של העומס לא פגעה בחשמל?

י. יודין:

פרופסור מדז'ר: זה לא מתח, אלא עומס. יש מפעל - וזה יכול להיות גם מפעל גומי וגם מפעל עופרת - שעובד על 300 או 400 קילוואט. שתי מחלקות העופרת לא צריכות להשתמש עם הגומי בשעת העבודה. כך ש-400 קילוואט זה שיא העומס. כלומר, כאשר עובדים עם הגומי, אז לא עובדים עם העופרת. בגומי זה 300 קילוואט. ועופרת זה 400 קילוואט.

במלים אחרות, תכנון מסוג זה, הסברה מסוג זה, יכולים לעזור גם לחברת החשמל וגם לפרופסור פרמינגר.

אם לא נותנים הדררה לצמצם באופן רציונלי את הצריכה, ורק מתכננים תחנות כו, הרי זו מצב פשוט. אבל אני אומר, כי קיים מצב, ושנחנו חייבים לתקן אותו באמצעות 33 מגוואט קוסינוספיי, דבר שהוא אינו ולא כלום ביחס לשיא. אפשר לצמצם מהתעשייה. כך שאפשר להגיע למצב אידיאלי - ל-0.9 קוסינוספיי.

יש להכין דודי שמש. יש להוריד מהעומס של השיא. הנושא הוא די ארוך, ואני הסברתי מה שהסברתי, ומסכם בזה שתוך שנתיים וחצי אפשר להגיע ל-0.9. בגלל התעוררות ועדת הכלכלה, ובגלל התענינות חברי הכנסת בקוסינוספיי - הרי זה בשביל גורם סיפוק רב, ואילו בשביל המשק זה רווח נקי.

ח. לנדאו: זה באמת יכול להביא לחסכון עצום.

אני מציע להכניס סעיף חדש בין סעיף י' לסעיף י"א, כך שהסעיף החדש יהיה י"א, והבא אחריו - יחוקן ל-י"ב. הנוסח של הסעיף החדש הוא כדלקמן: (בעמוד 4 של המסקנות)

"סעיף י"א. על מירד המסחר והתעשייה, בשיתוף פעולה עם הטכניון בחיפה, התאחדות התעשיינים בישראל וארגון בעלי המלאכה בישראל - לארגן צוותי הסברה והדרכה כדי להחדיר את החשיבות של העלאת מקדם ההספק למפעלי התעשייה והמלאכה ולמשק הלאומי." לדעתי, זה יכול להיות דבר גדול מאד מבחינת שיא העומס. אני אציע שהוועדה תטפל בזה הלאה.

בעמוד 3 כבר הצעתי להוסיף סעיף שלישי, בנוסח הבא: "3. סך של 8.2 מיליון דולר בגלל צריכת דלק מיותרת בשנים 1968 עד 1976 (בלי חישוב רביית) כאשר הובאו בחשבון מחירי הדלק המתאימים שהיו בשנים אלה."

כידוע, ב-1968 עלתה טונה דלק 7 דולר, וב-1976 -

100 דולר.

כמה זה יעלה לכל מפעל?

היו"ר י. הורוביץ:

פרופסור מדז'ר:
לא היה מתפקידנו להוסיף את זה בדו"ח, אבל אנחנו עשינו את החשבון הזה. אם כן, יש לנו צורך להחקין 248 קילווט קבלים, שזה מתבטא בערך ב-30 מליון לירות מכסימום בבל התעשייה כולה. הכל מוכן לכך, אך לא ניתן לנו התפקיד הזה. אתם יכולים לראות שאנחנו עוקבים אחרי עניין זה באופן יסודי. גם התעשייה חייבת לדעת מה שיש לעשות. כאן ברצוני לציין, כי זה חושב לפי 0.9, בשביל 0.85 - שזה 200 אלף קילווט אשר אפשר לבצע תוך שנה וחצי - צריך 30 מליון ל"י. תוך פחות משנה אחת יקבל הצרכן את כספו חזרה.

20-30 אלף ל"י להוציא בבח אחת. לא יתכן.

י. פרנק:

למפעל בינוני יעלה כמה אלפים של לירות. אבל יהיה לזה מימון.

ר. הביב:

פרופסור מדז'ר:
ההוצאות האלה מול הבזבוז של האנרגיה של היצרן עצמו לא מכסות את ההוצאות של חברת החשמל הנעשות בפחות משנה אחת לפי הקנסות של היום.

ההצעה החדשה שלנו אומרת שהעומס איננו עומס, אלא רק לתקן מהר מאד את המצב. הקבל יכסה את עצמו תוך פחות מחצי שנה - מ-0.7 אנחנו נעלה ל-4 נקודות. זאת אומרת, שעונש הקנס יהיה גדול כך שכל אחד מהיצרנים והתעשיינים ישתדל שלא לעבור על זה. כך שכל מה שמדוויחים מהאנרגיה יהיה רווח נקי. הוא הדין לגבי המשק, ואז גם חברת החשמל מעומסת פחות, ואז גם יהיה חסכון ברלק.

ר. הביב:
אני עברתי על החומר הזה ברפרוף. אינני רוצה להתייחס לפרטים. אבל אני אחזור ואומר שחברת החשמל מטפלת בנושא זה מזה זמן מה, והייתה אומר שהיא מטפלת לשיפור משטר האנרגיה במשק. כמובן שתבוא תגובה מפורטת על כך.

לגבי ההמלצה בסעיף י"א - כאן ברצוני לציין ולומר כי אנחנו בעיצומה של פעילות, וקודם כל בתעריפים. מזה זמן מה יש תמריץ בנוי לפליצור מירוביל של עומס משעות שי לשעות היממה. אבל זה מחייב לעבוד שתיים-שלוש משמרות. כך אנחנו חושבים שזה היה מפזר את העומס.

ועוד: חברת החשמל מקיימת, בתדירות די רבה, ימי עיון למהנדסי חשמל כדי להחדיר בהם את התודעה של יעול הצריכה בכלל. יש חומר בכתב על כך. בנוסף לזה, יש פעולה משולבת במפעלים בכיוון של רציונליזציה שנעשית ע"י חברת החשמל עצמה.

ר. חבלב:

ועוד דבר: יש פעילות שנעשית במשותף ע"י המשרד לפי המעבדה לפיסיקה וגם לפי המכון לפיריון עבודה והמכון למחכות בטכניון בחיפה, כך שצוותים משותפים מבקרים במפעלים ומיעצים להם כיצד לפעול.

הכוונה של יועצי חשמל היא, החרת מודעות לעניין זה. לגבי דברים אחרים - זה עתה קבלנו חומר זה, והמשרד ביחד עם חברת החשמל אשר בודאי גם כן תקבל את החומר הזה - נבדוק את העניין לגופו ולאחר מכן נגיע למסקנות.

אם יורשה לי אוסיף ואומר את מה שאמרת כבר - אין הדברים מבחינת מוסכמים, שכן יש עדיין חלוקי דעות בין המומחים.

ועוד משהו: סוכם עקרונית שבמסגרת הפעולות של המשרד לחסכון באנרגיה בכלל - שהמשרד יסייע במימון הדברים הללו במפעלים אני מצייץ ואומר, כי קיימת החלטה עקרונית במשרד לעניין המימון של אלפי לירות לכל מפעל. פרופסור מדז'ר אמר שהקנסות ישלמו את עצמם, אבל יש החלטה עקרונית לסייע לעניין זה.

א. ליבני: בחוברת המצורפת להמלצות מוזכר שם של פרופסור מגרמניה - ר. ר'דנברג ---

פרופסור מדז'ר: הוא יהודי.

א. ליבני: לגבי עריכה סופית לכל הנושא הייתי מציע לבנות את זה קצת אחרת: א) לשים דגש על מומנט ההסברה.

לגבי ארגונים שמארגנים בתוך המפעלים, ושבהם משתפים את בעלי העסקים - עד כמה שאני מכיר את היהודי הישראלי המצוי, שהוא בעל עסק, אם אתה בא להסביר לו שהוא יכול לחסוך 10 ליטר דלק ליום אז הוא משפץ ועושה הכל כדי לחסוך. על אחת כמה וכמה כאשר מדובר על חשמל.

מוצע פה להגדיל את הקנסות - אינני יודע אם אנחנו צריכים לנקוט בצעד זה. למה לנו להגדיל את אחוזי הקנסות? לגבי סעיף י"א או י"א - אני לא מציע לעשות סעיף מיוחד על בעלי מלאכה וסעיף מיוחד על מפעלים. הנה, מפעל ענק כמו "גיבור", צורך פחות חשמל מאשר מפעל לאלקטרוניקה גדול שמחזיק 500 עובדים. למה לעשות סעיף מיוחד לבעלי מלאכה וסעיף מיוחד לתעשיינים?

ח. לנדאו: אין להם מונים. פרופסור מדז'ר מציע לבדוק את זה מבלי לחייב אותם במונים

מיוחדים.

א. ליבני:
במקום להגדיל קנסות, ואם זו השקעה קטנה, אז יהיו כאלה שלא יתקינו מונים למרות שהם מבינים שצריכים להתקין, כי גם אם חשבון החשמל יראה על סכום של 2000 ל"י, הרי זה ירד להם ממס הכנסה. כך שאי אפשר שחברת החשמל תתקין מונים מכספי קנסות. ומה אתם עושים בכספי קנסות?

ח. לנדאו:
נראה לי שהניסוח צריך להיות בהיר. ההמלצות צריכות להיות ברורות. השפה פשוטה. הדברים ברורים.

פרופסור מדז'ר:
זהו דו"ח קשה, וקשה לעשות הסבר אפילו לגבי השאלה למה לבעלי מלאכה צריך משהו מיוחד. זה בגלל שאין מימון. אין להם מונים. לכן אי אפשר לתפוש בדיוק. אבל מתחילים לשפר את העניין. במקום לשים מונה ולקחת ממנו קנס, אנחנו אומרים שצריך להכניס קבל.

י. פרנק:
משרד המסחר והתעשייה חייב לפרסם את זה. לדעתי, צריך לעשות את העניין הזה ולפרסם את ההוראות. גם את עניין הקבל צריך להכניס. זהו דבר סטנדרטי. הם לפעמים משתמשים בחשמל יותר מאשר מפעלים גדולים. שתהיה הדרכה עם הרצאות במקומות שונים.

ח. לנדאו:
שתי נקודות: א) לגבי בעלי מלאכה - ההמלצה כאן באה על מנת לא להכביד על בעלי מלאכה. לגבי קריאה של המונים - הפרופסורים מציעים לגשת ישירות לבעלי המלאכה ולהתקין להם קבלים של 0.9. יש לעשות את זה מיד. זה נוח לבעלי המלאכה. יש בארץ 30 אלף בעלי מלאכה. מספר זה קבלתי מתוך סקר שהיה.

ב) לגבי הקנסות - הקנסות יהיו אולי עומס מסויים נוסף. הקנסות הקיימים הם אספיים. יש כאן קוסינוספי 0.4, וזה בזבוז של דלק משווע.

לדעתי, אם לא ישלמו בעלי מלאכה קנס רציני, למרות שמס הכנסה מוריד לו, אז הוא לא יתקין את המונה. לכן אני מציע שהנזק צריך להיות כזה שהוא ירוץ להתקין את המונה, או שיחסוך יותר חשמל.

תוך עד שנה הוא חוסך את הקנסות, ואחר כך הוא מרוויח גם לתעשייה וגם למשק הלאומי. הקנסות מקובלים בעולם כולו, במשק המודרני ביותר. כך זה בארצות הברית, בגרמניה. האמת היא שהקנסות הביאו לכך שהם מרוויחים יותר. פה יש פיגור גדול בעניין זה. המפעל עושה את זה.

אולי כדאי להוסיף סעיף - שמשרד המסחר והתעשייה ידאג למתן הדרכה לתעשיינים כדי לקדם ההספק לתעשייה כולה. נדמה לי שבקנסות אלה הפרופסורים לא הלכו לגובה גדול מדי. כאמור, הקנסות היום הם סמליים, שכן הם נקבעו כאשר הדלק עלה 7 דולר לטון. אולם היום, הדלק עולה 100 דולר לטון.

היו"ר י. הורוביץ:
שמענו את ההערות, ולא נכנס לפרטים.
את ענין החסכון וכו' צריך להדגיש.
אנחנו מודים לפרופסורים על עבודתם.

א. ליבני:
אני מציע לבטל את מס הקניה.

פרופסור מדז'ר:
יש מס קניה קטן מאד.
תורידו את המסים, כלומר את מס
הקניה שמוטל על הבויילרים.

י. פרנק:
אני רוצה שהם יהיו מתוצרת הארץ.
ועוד ברצוני לשאול: חוך כמה זמן
יוכלו לספק את זה? האם אי אפשר להתקין את זה מתוך הנחה שהייצור
יקח זמן?

ח. לנדאו:
על הקנסות יחליט משרד המסחר והתעשייה.

מסקנות ביניים של ועדת הכלכלה בנושא: ניהול
חברת החימל והשלכותיו הכספיות על המשק הלאומי
(בבעיית מקדם ההספק - קוסינוספי) - בתוספת
שני סעיפים כפי שהוצעו ע"י ח"כ לנדאו - נחקבלו

(ח"כ חיים לנדאו ופרופסור מדז'ר עוזבים
את הישיבה)

ב. חוקי מועצות הפירות, הירקות, הלול (ייצור ושיווק) (תיקון) - הצעת ח"כ נ. קצב :

- היו"ר י. הורוביץ: הצעת חוק של 23 חברי כנסת שהציגה אותם חברת הכנסת נוזהת קצב. אלו הן שלוש הצעות חוק:
- (א) חוק מועצת הפירות (ייצור ושיווק) (תיקון), תשל"ז-1977;
- (ב) חוק המועצה לענף הלול (ייצור ושיווק) (תיקון מס. 2), תשל"ז-1977;
- (ג) חוק המועצה לייצור ולשיווק של ירקות (תיקון מס. 3), תשל"ז-1977.
- נתחיל בחוק מועצת הפירות (ייצור ושיווק) (תיקון), תשל"ז-1977.

(נכנסים לישיבה חברי הכנסת א. אנקוריון ומ. בן-פורת)

מ. דרובלס: אני רוצה לברר את חברי הכנסת החדשים (בוועדה) אנקוריון ובן-פורת.

לעצם העניין - לגבי החוק הראשון, מועצת הפירות - לשלושה נציגי הצרכנים, אני רוצה לדעת אם הם אינם נציגי הממשלה, משום שמועצה זה דבר רציני. כמה יש בכלל חברים במועצה? מה תפקידה של המועצה? מה הן סמכויותיה? לפני שמכניסים חמשה או שניים, או אף נציג אחד, ברצוני לדעת פרטים אלה.

הייתי רוצה לשמוע קודם הסבר כללי על מועצת הפירות; מי מיוצג במועצה זו? האם יהיו גם גופים אחרים?

זה בהחלט דבר טוב, אבל אנחנו צריכים לשמוע הסבר כללי, למה צריכים להיות במועצה שלושה נציגי צרכנים? אולי גם אחרים צריכים להיות שם?

פ. גרופר: ברצוני לשאול, האם שלושה נציגי צרכנים אלה יהיו כולם במועצה, או חוספת של נציג אחד לוועד הפועל מחוץ לשלושה או לארבעה אלה?

ועוד: לאילו אגודות צרכנים? הרלי יש כמה אגודות צרכנים. אם כן, כיצד זה מתחלק?

האם לגבי החקלאים כתוב כי צד זה מתחלק?

א. אנקוריזון:

בהחלט כן.

פ. גרופר:

שאלה נוספת לחברת הכנסת קצב שנלחמת כל כך לעניין זה: בהתאם לידיעות שבידי הנציגים שלכם אינם מופיעים לשיבות. אם כן, אני לא יודע בכלל מה הרעש הגדול פה. אתם צועקים ושוענים, לכן התענינתי ומתברר שפשוט לא באים.

ועוד שאלה לח"כ דרובלס: מדוע לא

הזמנת את יושבי ראש המועצות?

כמה משפטים לחברי הכנסת גרופר ודרובלס: לא איכפת לי לעשות עוד פעם את כללי המשחק. אתם רוצים? בבקשה, נעשה את זה עוד פעם.

היו"ר י. הורוביץ:

יש לי עניין לפני שנתייחס לזה ברצינות -

מ. דרובלס:

מה שהיה בקריאה טרומית בוועדה, אז זה היה באופן כללי. אני שומר לעצמי בקריאה שניה ושלישית את הזכות להציע לתקן בהתאם לרוח הדברים. יש מספר אנשים במועצת הפירות - נדמה לי שמספרם הוא 32 איש. אינני יודע בדיוק. והנה, ה"כ אנקוריזון שאל כיצד זה מחולק, מי נמצא במועצה, ומי הם נציגי הממשלה.

אנחנו מתקנים את החוק, כי הוא מוגבל במספר, אחרת לא היה ניחן להוסיף על מספר הצרכנים. מכל מקום, אני יוצא מחוץ הנחה שזה 32, ושכל המספר של חברי המועצה נוצל. והנה, באה כעת הצעה להגדיל את המספר. אם אנחנו מגדילים, אז יתכן שיש גופים אחרים שעד היום הם אינם מיוצגים, ושחשוב כי הם יהיו מיוצגים במועצה. יכולים להיות בזה במגדלים ועוד. אני רוצה לשמוע את משרד החקלאות, את מועצת הייצור, ואין זה סתם כדי למשוך את העניין.

לאחר שאשמע את כל הגורמים האלה, אני אביא את הצעותי. אכן יש לי הצעות לצרף גופים שאינם מיוצגים במועצה עד היום. לכן הייתי רוצה לשמוע גופים רשמיים. יתכן שבעלי המלאכה יהיו בזה, הם מייבשי פירות ---

היו שני נציגים, ועכשיו אנחנו מציעים לצרף עוד נציג אחד.

נ. קצב:

אם ח"כ גרופר אומר שנציגי הצרכנים כלל לא באים, אז מה איכפת שהם יהיו?

ל. פרנק:

א. אנקוריון: כל השאלות שח"כ דרובלס הערים עכשיו, אינם לענין.

מי יהיו אלה שלוש נציגי הצרכנים?
- השר ודאי יעשה את זה מקרב נציגי הצרכנים.
על כל פנים, אני רוצה לומר ברצינות -
שמי חתום בהצעת חוק, וזה היה בזמן שהצעת כי תהיה נציגות נאותה.

היו"ר י. הורוביץ: המצב הנוכחי הוא כזה, שבמועצה אחת - במועצת הפירות יש 32 חברי מועצה ו-13 חברי הנהלה; במועצת הלול יש 59 חברי מועצה ו-19 חברי הנהלה; בענף הלול יש 40 חברי מועצה ו-16 חברי הנהלה.

נ. קצב: התוספת שאנחנו מבקשים היא רק לעוד נציג אחד, ולא שלושה.

במועצת הפירות יש שני נציגים, ועכשיו מוצע להוסיף עוד נציג אחד. האחד שבועד הפועל ייחפך לחבר; במועצת הלול יש 59 חברים, ובהנהלה היו 19 חברים - אחד היה בדעה מ"עצת, ועכשיו מוצע להוסיף נציג אחד מטעם הצרכנים; במועצת הירקות יש 40 חברים, ו-16 חברים בהנהלה, עכשיו מוסיפים עוד נציג אחד. כידוע, רוב החברים שם הוא רוב של חקלאים.

(חברת הכנסת מרשה פרידמן נכנסת לישיבה)

היו"ר י. הורוביץ: אם אתה, ח"כ דרובלס, רוצה להגיש הסתייגויות לענין זה, או לקרוא למשרד החקלאות על הרכב המועצה בין המשווקים והמגדלים - חוכל לעשות זאת. אבל אנחנו כבר עברנו את כל השלבים הללו. לכן אני מציע לך להגיש הסתייגויותיך.
אני רוצה לסכם את הישיבה ולהעמיד להצבעה, ומי שיסת"ג - יסת"ג.

מ. דרובלס: אני מוחה בכל חוקף על ניהול זה של הישיבה. יש לי הרבה מה להגיד בנושא זה. לא בכוח חפירי חוקים, חברת הכנסת קצב.

(היושב ראש י. הורוביץ מבקש מח"כ גרופר להמשיך לנהל את הישיבה, כי הוא נאלץ ללכת)

נ. קצב:
 לכבודו של מי כל זה? זה לא לכבודו של אף אחד! לא לכבודם של המציעים! כל זה צריך להתרחש אחרי שנתיים של דיונים! מה מגמת ישיבה זו? סתם לשבת ולהתפזר? בבקשה, נתפזר ונלך! אחרי שנתיים של דיבורים! הרי הבינותם את העניין - מדובר בתוספת של נציג אחד לצרכנים.

זה לטובת הצרכנים. צריך לעמוד על כך שהמחירים יהיו סבירים, שתהיה איכות טובה. מה הבעיה? איזו בעיה זו? אני רוצה לדעת מה מגמת היושב ראש? זה לא לכבודנו? זה לא יכול ללכת כך! רוצים שתהיה נציגות לצרכנים. עוד נציג אחד לצרכנים. אחר כך אי אפשר יהיה לדבר על הגנת הצרכן, הגנת הציבור!

(רעש מסביב. חברי הכנסת מדברים בקול רם מאד - ש.פ.)

זה לא ילך כך.

היו"ר פ. גרופר:

א. לבנבראון:
 לסדר: אני מביין שאפשר לעשות הלצות ולהתייחס ברוח טובה לכל מיני בעיות. אבל צריך גם להתייחס בכבוד גם לחברי כנסת. אני קורא את רשימת מציע הצעת החוק, אז מסתבר לי כי ההצעה באה לא מחבר אחד. אני רואה אנשים חקלאים מכל מיני סיעות, ויש להם אותו יחס כמו לחברים שיושבים כאן. לכן אני מציע, או להעמיד להצבעה או לסגור את הישיבה, ובלבד לא לעשות צחוק מאתנו.

תודה רבה. אתה יכול להגיד מה שאתה רוצה להגיד. אני לא מקבל דירקטיבה!

היו"ר פ. גרופר:

יש כאן עוד חברי כנסת שבקשו רשות דיבור. אני אתן לכל אחד לדבר, ולאחר מכן נחליט ---

ההצעה איננה דירקטיבה!

מרשה פר'דמן:

א. לבני:
 אני לא נגד התיקון בחוק. אבל עד שלא אהיה משוכנע שיש גוף שמייצג את הצרכנים --- (נ. קצב: תאמר מי ממנה אותם? זה לא כך. אני מציעה ללמוד את העניין. לא מדוייק מה שאתה אומר) אמרתי שאני לא נגד התיקון הזה.

אתה לא יודע עובדות, ואתה מסלף אותן. אני לא אסכים שאתה תסלף עובדות. מה

נ. קצב:

שעלינו זה תיקון קוסמטי ---

(חברת הכנסת מרשה פרידמן עוזבת את הישיבה
באמרה - "אחם מעליבים נשים!")

אני מחנצל. אבל אני לא יודע ממי ---

היו"ר פ. גרופר:

מנשים.

נ. קצב:

אם פגעתי במישהי, אז אני מחנצל.

היו"ר פ. גרופר:

(פונה לח"כ ליבני) - חדייק!

נ. קצב:

אני מבקש לסיים משפט אחד שעד עכשיו
לא הצלחתי לסיימו: גב"קצב אמרה
שזה תקון קוסמטי - אם כן, אני רוצה לדעת אם זה "אליזבט ארדן".

א. ליבני:

או רבלון, או "פייר קוטי" ---

טוב, אני רואה שאין זה רציני
מבחינת הייצוג, לכן אני אינני מתנגד לחוק. יש המון גופים נבחרים
היושבים שם.

יש לי הסתייגויות, ואני מבקש לרשום
אזתן. את ההסתייגויות מכניסים לפני ההצבעה.

בחוק מועצת הפירות (לייצור ושיווק)
(תיקון) - בסעיף 2, אני מציע למחוק את התיקון - כלומר, למחוק את
המלים "בסעיף 10(א) לחוק העיקרי". זאת אומרת, לא לתקן את סעיף 10(א)
המקורי;

בחוק המועצה לענף הלול (לייצור
ושיווק) (תיקון מס.2), תשל"ז-1977 - כנ"ל. כלומר, להשאיר את
סעיף 24 לחוק העיקרי כמו שהוא, בלי תיקונים;

בחוק המועצה לייצור ולשיווק של
ירקות (תיקון מס.3), תשל"ז-1977 - כנ"ל. כלומר, אני מציע להשאיר
את סעיף 17 לחוק העיקרי כמו שהוא. בלי תיקונים.

אני לא רוצה להכביד על המועצה,

משום ששם יושבים הרבה אנשים.

אדוני היושב ראש, אני רוצה למחות
על צורת הדיון עם הקואליציה החדשה -

מ. דרובלס:

עם ח"כ לבנבראון. אני מוחה בכך תוקף על צורת ההצגה. זו קואליציה
חדשה.

(רעש מסביב. חברי הוועדה מדברים בקול רם מדי)

אני נאלץ לסגור את הישיבה.

היו"ר פ. גרופר:

תודה רבה. הישיבה נעולה.

אנחנו נודיע בציבור כיצד אתם מעבירים ענינים.

נ. קצב:

הישיבה נעולה.

היו"ר פ. גרופר:

הישיבה ננעלה בשעה 15.30.